

Barnets leg og børnefællesskaber

Barnets leg

Vi ved, at legen er central for udvikling af sprog, fantasi, selvværd, identitet, sociale kompetencer, virkelyst mv. – og dermed nødvendig for børns læring, kreativitet og evne til at skabe. Leg og læring er for barnet en helhed og ikke noget, der kan skelnes imellem eller adskilles.

Barnets leg er grundlæggende for barnets udvikling og egen meningsdannelse. Derfor har legen en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af det, der foregår i dagtilbuddet. I leg skaber børn en verden af mening og værdier og deler herigennem livsverdener med andre børn. I legen sker konstante forhandlinger, hvor reglerne hele tiden bliver genforhandlet og aftalt. Leg karakteriseres ved fantasi, spænding, nye opdagelser, lyst og engagement, det at få øje på hinanden og hvor kreativitet, sprog og kropslige udtryk (ex mimik) er flettet ind i hinanden.

Et godt legeliv er betydningsfuldt for at danne børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med andre børn og voksne i dagtilbuddet. Leg er grobund for relationer. Pædagogen skal have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig. Mange børn leger spontant og af sig selv, alene, parallelt eller sammen med andre. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med og at legen udvikler sig positivt for alle børn. Det er derfor pædagogens ansvar at være opmærksom på, at alle børn trives i og er aktivt deltagende i legen. Det er pædagogen, der skaber rammerne for legemulighederne gennem indretningen og for de etiske regler, børnene får skabt for deres leg, og hvordan man løser konflikter og håndterer interesse modsætninger.

Det pædagogiske personale kan evt. rammesætte legen, så alle børnene trives i deres rolle, prøver nye roller og sociale kombinationer og har en oplevelse af at være med. Rammesatte lege kan tage udgangspunkt i, at børn og voksne sammen reflekterer over, hvad og hvordan legen kan udformes og udvikles, så pædagogen sikrer deltagelsesmuligheder for alle børn. Disse lege åbner også mulighed for at inddrage de børn, der eventuelt står uden for legen.

Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen i dagtilbuddene.

Børnefællesskaber

Børn tilbringer en stor del af deres dag i samspil med andre børn. Derfor udgør børnene i fællesskabet fundamentale betingelser for hinandens liv, trivsel, udvikling og dannelse. Læringsmiljøet er grundlaget for børnefællesskaber, hvor der skabes balance mellem individ og fællesskab. Relationer og venskaber er afgørende. Alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til og lære at udvikle sig i samspil med andre. Alle børn skal have mulighed for at vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skal skabe rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner. De pædagogiske personaler skal derfor være særlig opmærksomme på børn i udsatte positioner;

- Der er en sammensat gruppe af børn, børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn m. afvigende socio- og emotionel adfærd, børn med sproglige forsinkelse mv.

I lighed med andre børn lærer og udvikler børn i udsatte positioner sig i et fagligt kompetent pædagogisk læringsmiljø og i mødet med en velfunderet pædagogisk faglighed. Derfor arbejder alle pædagogiske personaler bevidst ift. voksenpositionering, så alle børn har lige muligheder for at være i- og have deltagelsesmuligheder i børnefællesskabet.

Vores opmærksomhed er derfor på kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen, da den er særligt betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det er vores ansvar sammen med andre relevante fagprofessionelle, at støtte alle børn med særligt udfordringer og sikre at de oplever sig som en del af fællesskabet. Vi har derfor særligt fokus på at sikre at arbejdet med den pædagogiske læreplan, herunder de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål har relevans for alle børn uanset baggrund.

Vi ved at inkluderende pædagogisk praksis er funderet i en sammenhængende og forudsigelig hverdag præget af struktur og rutiner. Rutiner er daglige, tilbagevendende og forudsigelige praksisser, der udgør en væsentlig del af læringsmiljøet i børnehuset. Det samme gentages dag efter dag. Rutiner er færdigheder erhvervet ved mange gentagelser og øvelse. Rutiner er det, der foregår i puslerum, på toilettet, ved borddækning, under måltidet, ved oprydning, i garderoben osv. Rutinerne er med til at binde dagen sammen og skabe overgange fra den ene aktivitet til den anden. Rutiner er også, hvordan børnene kommer fra samling til projekt, fra frokost til legeplads, og hvordan barnet kommer ind i huset om morgenen.

Rutinerne skal være faste og forudsigelige, men samtidig være dynamiske og kunne ændres, når det er relevant. Daglige rutiner er, sammen med projekter og leg, en del af den samlede pædagogiske hverdag. Rutinerne fordrer derfor også en tydelig organisering, der bygger på pædagogisk refleksion og planlægning.

I rutinerne er barnet aktivt deltagende i begrænsede, overskuelige opgaver, som umiddelbart giver mening for barnet. Det kan være at skære frugt ud inden eftermiddagsmaden, eller tage sko på inden barnet går på legepladsen.

Rutinerne er nedskrevet og skal være kendte af og efterleves af det pædagogiske personale på tværs af hele børnehuset, med de variationer der forekommer i forskellige aldersgrupper. Fx. vasker alle hænder før måltidet, men måden det bliver gjort på afhænger af barnets alder og kunnen.

Barnet skal opleve, at forventninger og ansvar er forudsigelige og kendte uafhængig af hvilken pædagog, de er sammen med. At det ikke den ene dag forventes at de selv kan hælde op, og at de næste dag ikke får muligheden.

Det pædagogiske personale skal overveje hvilke børn, der på et givent tidspunkt udviklingsmæssigt kan profitere af at deltage i hvilke rutiner og praktiske gøremål. Borddækning kan som eksempel skabe mulighed for en tæt dialog med barnet, styrke barnets talforståelse eller øve konkrete gloser og begreber.

Rutiner omkring overgange skal ses som en mulighed for at øve kompetencer og færdigheder. Garderoben kan være en oplagt læringsarena, hvor der kan øves selvhjælpenhed, tales om vind og vejr og om passende påklædning.

Det pædagogiske grundlag er gældende alle distriktets børnehuse.